

ОСОБЛИВОСТІ КОЛІРНОГО ВИРІШЕННЯ ІНТЕР'ЄРІВ ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКІЛ

Анотація. Проаналізовано практику колірної вирішення інтер'єрів загальноосвітніх шкіл з метою створення найбільш сприятливих умов для загального розвитку та навчання учнів, а також комфортних умов праці для педагогічного складу. Виявлено особливості застосування колірних вирішень в різних за призначенням функціональних зонах загальноосвітніх шкіл та наведено відповідні рекомендації.

Ключові слова: кольорове оформлення, інтер'єр, загальноосвітні школи.

Постановка проблеми. Колірне оформлення інтер'єрів школи має серйозний вплив на психічне і загальне фізичне здоров'я дітей і викладачів, на ступінь ефективності навчання та успішності в цілому. Несприятливе візуальне середовище нерідко є причиною стресів і загального нездужання. Гармонійне колірне оформлення шкільних приміщень підвищує зосередженість та увагу учнів, впливає їх емоційний стан, формує у дітей естетичний смак. Сучасне естетичне оформлення шкільних інтер'єрів повинно сприяти естетичному вихованню дітей, розвивати їх уяву, індивідуальні естетичні смаки, пробуджувати творчу активність.

Аналіз останніх досліджень. Воробйов Г.Г. [1] провів всебічний аналіз стану сьогоденної школи, виявив недоліки оформлення шкільних приміщень та перспективи їх усунення у майбутньому. Дубовик Л.П. [2, 3] надала теоретичне обґрунтування принципів естетичного оформлення шкільних інтер'єрів, одним з яких є естетичне сприйняття кольору. Дядюн Т. [4] розглядає гармонійне візуальне середовище як основний фактор збереження здоров'я учнів та вчителів у школі. Карапузова Н.Д., Зімниця Є.А., Помогайбо В.М. [5] досліджують аспекти гармонізації взаємовпливів довкілля і людини в навчально-виховному процесі, в якому колір відіграє важливу роль. У роботі Суржаненко А.Е. [6] наведені короткі відомості з кольорового оформлення

шкільних приміщень. Надані рекомендації щодо використання окремих кольорів в різних за призначенням приміщеннях. Ауером К., Фрилінгом Г. [7] була систематизована практика колірної оформлення шкіл на основі психології сприйняття кольору людиною в різних умовах.

Формулювання цілей статті. Визначити особливості колірної вирішення інтер'єру загальноосвітніх шкіл з метою створення найбільш сприятливих для загального розвитку та навчання учнів, а також комфортних умов праці для педагогічного складу.

Основна частина. Фойє – місце, що створює перше враження про школу, тому колірне рішення його має бути яскравим. Рекомендовано використання теплих активних кольорів, що сприяють веселому настрою (рис. 1).

Рис. 1. Яскраве вирішення фойє, коридору та сход

Коридори рекомендовано фарбувати у кольори, які не використовували в оформленні класної кімнати, що виходить у цей коридор, з метою оновлення зорових вражень [4]. Доцільно використання яскравих акцентів в оформленні підлоги для кращого орієнтування молодших школярів. Проте не слід порушувати загальної кольорової концепції.

Сходи є важливими ділянками проходів, які потребують особливої уваги. Колірне вирішення сходових клітин слід розглядати разом із рішенням вестибюля і рекреаційних приміщень. Якщо в останніх застосовують насичені тони, то на сходових клітинах вони повинні бути помірними. Доцільним буде використання в спеціальних областях відповідних контрастів (маркування

проходу і сходінок різними кольорами, застосування напрямних ліній). Рекомендується застосовувати різних кольори для сходів і стін.

При колірному вирішенні класів, лабораторій, кабінетів враховується, що увага учнів має бути спрямоване на передню стіну класу і фіксовано на дошці. Класна дошка повинна бути насиченою і темною, оскільки приміщення пофарбовано у світлі тони, тепліші і контрастні за кольором. Колір, за допомогою якого залучається увага до дошки, не повинен повторюватися в класі, інакше значення його знецінюється. Сприятливим із фізіологічного погляду є темно-зелений колір, на якому пишуть яскраво-жовтою крейдою.

При фарбуванні класів та інших приміщень, робота в яких пов'язана з тривалою напругою уваги і зору, вибір кольорової гами набуває особливого значення. Дослідження показали, що оптимальними кольорами для обробки таких приміщень є зелений, жовтий, а також білий. У кабінетах, де на уроках потрібна особлива зосередженість (математика, фізика, хімія), слід використовувати холодну гаму кольорів; там, де відбувається жваве обговорення питань (кабінети історії, літератури, іноземної мови, географії, біології), доцільна тепла гамма кольорів та більш різкі кольорові контрасти. Щоб знизити зорову стомлюваність, для фарбування стін шкільних майстерень використовують кольори, контрастні по відношенню до кольору оброблюваних предметів. Так, в столярних майстернях при жовто-рожевому кольорі оброблюваного дерева стіни забарвлюють в блакитні або блакитно-зелені кольори. Кімнати для занять з малювання або рукоділля, швейні майстерні забарвлюють в світло-сірі нейтральні кольори, тому що робота в них потребує постійного чіткого розрізнення відтінків кольорів [6].

Рішення класу в одному кольорі не може бути визнано задовільним, так як монотонність швидко набридає і втомлює. Кількість різних кольорів має бути обмежена двома-трьома щоб уникнути строкатості. З точки зору зручності зорової роботи всі класні приміщення школи можна фарбувати однаково. Проте, враховуючи вікові особливості сприйняття кольору, бажано застосовувати різні кольори для дітей молодшої та старшої школи [5].

Для дітей молодшого віку необхідно створювати життєрадісну обстановку, тому рекомендовано переважання теплих відтінків помаранчево-жовтого і близьких до нього кольорів [7]. Позитивний вплив мають червоний (є заспокійливим), пурпурний та рожевий кольори. Можливо використання зеленого, зеленувато-блакитного та жовто-зеленого кольорів, які загострюють слух, сприятливі для зору та запобігають стомлюванню. Виявлено, що жовті стіни діти менше забруднюють. Декоративне оформлення не слід розміщувати на передній стіні, щоб не відволікати увагу учнів від дошки.

У віці 9-11 років інтерес до червоного кольору поступово змінюється інтересом спочатку до помаранчевого, потім до жовтого, жовто-зеленого, а потім до зеленого. Після 12 років улюблений колір – синій. Колір стін класних кімнат для дітей 10-14 років – різних відтінків зеленого кольору, а для старшокласників – блакитний (рис.2). Темно-коричневий колір гнітюче впливає на школярів та знижує працездатність [5].

Рис. 2. Використання кольору в різних за призначенням класах: а – молодшої школи; б – старшої школи; в – клас-кухня трудового навчання

Старшим учням необхідна діяльна атмосфера, що сприяє зосередженості. Надмірна кольорова строкатість і яскравість небажані, бо стомлюють око. Вибраний колір має забезпечувати зорову зручність, відпочинок.

Рекреації рекомендовано вирішувати в яскравих насичених кольорах, контрастних, які потрапляючи в поле зору, утворювали життєрадісні, виразні композиції. Для приміщень, орієнтованих на північ, доцільні теплі кольори, а для орієнтованих на південь – холодні (блакитний, зелений) [3].

Актовий зал – приміщення для тривалого перебування, тому колір його повинен бути спокійним. Найкращим рішенням кольору стін і стелі вважається теплий білий, що є чудовим фоном для експозицій та оформлення, створює

розсіяне освітлення, надає приміщенню урочистості, не втомлює зір. При забарвленні меблів і підборі кольору для завіси можна використовувати невелику кількість холодних кольорів (синього та синьо-зеленого відтінків).

Бібліотека є громадським місцем, де проводять вільний час як учні, так і вчителі. Важливо забезпечити умови для зручної орієнтації в бібліотеці. Для читального залу бібліотеки найбільш сприятливі світлі, спокійні тони: світло-зелений, колір натурального дерева, світло-жовтий, світло-синій.

Їдальня повинна справляти світле і радісне враження. Кольорове рішення її має бути витримано в спокійних тонах, так як їдальня повинна за яскравістю кольорів поступатися фойє та актовому залу. Перевагу слід віддавати помаранчевому чи теплому рожевому кольору які, за свідченням психологів, покращують апетит і травлення. Велика частина стін і стеля повинні бути білими, підлога може бути світло-сірим, а частина стін - насиченого помаранчевого кольору.

Сучасні спортивні зали виступають як багатофункціональні приміщення: вони використовуються для прийому іспитів, проведення вечірніх заходів. Рекомендовано використання світлої кольорової гами, яка створює враження привабливого простору, прохолодної свіжості. Належно забарвлені спортивні снаряди створюватимуть позитивний емоційний настрій і заохочуватимуть молодших школярів до занять спортом. Спортивний зал темних, маловиразних кольорів здається тісним, незатишним. Комбінуючи кольори стін і освітлення, у спортивному залі можна створити різні функціональні зони, виокремити небезпечні [1]. Роздягальні функціонально пов'язані зі спортивним залом, рекомендовано забарвлювати в світлі, пастельні кольори

Висновки. В результаті проведеного аналізу кольорових рішень шкіл виявлено особливості колористичного вирішення: різних за функціональним призначення зон; окремих приміщень; приміщень для різних вікових груп та обґрунтовано рекомендації щодо використання кольору для створення найбільш сприятливих для загального розвитку та навчання учнів, а також комфортних умов праці для педагогічного складу. Зокрема, для молодших

класів рекомендовано яскраві активні кольори (червоний, помаранчево-жовтий, рожевий), для старших – холодні кольори, що сприяють зосередженості (блакитний, синій, білий); для адміністративної зони пропонується використання спокійних кольорів, для навчальної – яскравих нюансних кольорів, для рекреацій – яскравих контрастних кольорів.

Перспективи досліджень. В подальших дослідженнях планується висвітлити проблеми організації освітлення, а саме особливості поєднання природного та штучного освітлення загальноосвітніх шкіл.

Література

1. Воробьев Г. Г. Школа будущего начинается сегодня: Кн. для учителя / Г. Г. Воробьев. – М.: Просвещение, 1991. – 239 с.
2. Дубовик Л. П. Дизайнер інтер'єрів навчально-виховних закладів. Орієнтовні тематичні плани для середніх закладів освіти. Трудове навчання. 8-11 класи / Л. П. Дубовик. – К.: Перун, 1998. – 109 с.
3. Дубовик Л. П. Дизайн шкільних та офісних інтер'єрів. Програма спецкурсу / Л. П. Дубовик. – Херсон: Видавництво ХДПУ, 2007. – 22 с.
4. Дядюн Т. Визуальная среда как фактор сохранения здоровья учеников и учителей. Текст. / Т.В. Дядюн, С. Рахматуллина // *Здоровье детей : прил. к газ. «Первое сент.»*. – 2006. – № 21. – С. 36-38.
5. Карапузова Н. Д. Основы педагогической эргономики / Н. Д. Карапузова, Є. А. Зімниця, В. М. Помогайбо. – К.: «Академвидав», 2012. – 192с.
6. Суржаненко А. Е. Декоративные малярные работы / А. Е. Суржаненко. – М., 1969. – 208 с.
7. Фрилинг Г. Человек–цвет–пространство. Прикладная цветопсихология / Г. Фрилинг, К. Ауэр. – М: Стройиздат, 1973. – 72 с.

Література

1. Воробьев Г. Г. Школа будущего начинается сегодня: Кн. для учителя / Г. Г. Воробьев. - М.: Просвещение, 1991. - 239 с.
2. Дубовик Л.П. Дизайнер интерьеров учебно-воспитательных заведений. Ориентировочные тематические планы для средних учебных заведений. Трудовое обучение. 8-11 классы / Л. П. Дубовик. - М.: Перун, 1998. - 109 с.
3. Дубовик Л.П. Дизайн школьных и офисных интерьеров. Программа спецкурса / Л.П. Дубовик. - Херсон: Издательство ХДПУ, 2007. - 22 с.
4. Дядюн Т. Визуальная среда как фактор сохранения здоровья учеников и учителей. Текст. / Т.В. Дядюн, С. Рахматуллина // *Здоровье детей: прил. к газ. «Первое сент.»*. - 2006. - № 21. - С. 36-38.

5. Карапузова Н. Д. Основы педагогической эргономики / Н.Д. Карапузова, Е. А. Зимница, В. М. Помогайбо. - М. : «Академвидав», 2012. - 192с.
6. Суржаненко А. Е. Декоративные малярные работы / А. Е. Суржаненко. - М., 1969. - 208 с.
7. Фрилинг Г. Человек-цвет-пространство. Прикладная цветопсихологии / Г. Фрилинг, К. Ауэр. - М: Стройиздат, 1973. - 72 с.

References

1. Vorobev G. G. Shkola buduschego nachinaetsya segodnya: Kn. dlya uchitelya / G. G. Vorobev. - M. : Prosveschenie, 1991. - 239 s.
2. Dubovik L.P. Dizayner intererov uchebno-vospitatelnyih zavedeniy. Orientirovochnyie tematicheskie planyi dlya srednih uchebnyih zavedeniy. Trudovoe obuchenie. 8-11 klassyi / L. P. Dubovik. - M. : Perun, 1998. - 109 s.
3. Dubovik L.P. Dizayn shkolnyih i ofisnyih intererov. Programma spetskursa / L.P. Dubovik. - Herson: Izdatelstvo HDPU, 2007. - 22 s.
4. Dyadyun T. Vizualnaya sreda kak faktor sohraneniya zdorovya uchenikov i uchiteley. Tekst. / T.V. Dyadyun, S. Rahmatullina // Zdorove detey: pril. k gaz. «Pervoe sent.». - 2006. - # 21. - S. 36-38.
5. Karapuzova N. D. Osnovyi pedagogicheskoy ergonomiki / N.D. Karapuzova, E. A. Zimnitsya, V. M. Pomogaybo. - M. : «Akademvidav», 2012. - 192s.
6. Surzhanenko A. E. Dekorativnyie malyarnyie raboty / A. E. Surzhanenko. - M., 1969. - 208 s.
7. Friling G. Chelovek-tsvet-prostranstvo. Prikladnaya tsvetopsihologii / G. Friling, K. Auer. - M: Stroyizdat, 1973. - 72 s.

Аннотация

Гнатюк Л.Р., Кучеренко Ю.Е., Особенности цветового решения интерьера общеобразовательных школ. Проанализирована практика цветового решения интерьеров общеобразовательных школ с целью создания наиболее благоприятных условий для общего развития и обучения учащихся, а также комфортных условий труда для педагогического состава. Выявлены особенности применения цветовых решений в различных по назначению функциональных зонах общеобразовательных школ и обоснованы соответствующие рекомендации.

Ключевые слова: цветовое оформление, интерьер, общеобразовательные школы.

Abstract

Hnatiuk L.R, Kucherenko J.E, Features interior color solution secondary schools. The article features a study of color interior solutions of secondary schools in order to create the most favorable conditions for the overall development and training of students, as well as a comfortable working environment for teaching staff. The features and recommendations of the application in a variety of colors to

destination functional areas of secondary schools.

Keywords: color design, interior design, secondary schools.